

Fairtrade i New Koforidua, Ghana

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stammler Jaliff
Röda Korsets Folkhögskola 2014-08-26

Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stamm'ler Jaliff

Introduktion

I New Koforidua finns 192 kakaodlare som är medlemmar i kooperativet Kuapa Kokoo. Kakaon som de odlar säljs till företaget Divine Chocolate Ltd som tillverkar Fairtrade-märkt choklad.

Fairtrade är en produktmärkning som kom till som ett initiativ för att jämna ut de orättvisa handelsvillkoren på världsmarknaden. Det innebär att Fairtrade-certifierade produkter har krav på t.ex förbättrade arbetsvillkor, icke-diskriminering och att motverka barnarbete.

Fairtrade Sveriges definition:

”Fairtrade är en oberoende produktmärkning som skapar förutsättningar för odlare och anställda att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor.”

Syfte

Syftet med denna rapport är att undersöka huruvida Fairtrade har haft en inverkan på odlarna i byn New Koforidua. Mer specifikt inriktar sig studien på att undersöka hur odlarna upplever att deras inkomst är tillräcklig från sin kakaoproduktion. Därutöver studeras även premieanvändningen och beslutstagandet därkring.

Frågeställning

För att besvara ovanstående syfte har vi valt följande frågeställning:

- Har Fairtrade haft en inverkan på odlarna i byn New Koforidua?
- Hur upplever odlarna själva att Fairtrade har påverkat deras livssituation?
- Tjänar odlarna tillräckligt mycket på sin kakaoproduktion?
- Har odlarna tagit del av en premie och hur har beslutsfattandet sett ut?

Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stamm'ler Jaliff

Metod och källkritik

Som metod har vi valt en kvalitativ studie med intervjuer som främsta verktyg. Vi har intervjuat åtta män och fyra kvinnor i åldrarna 35-75, detta för att skapa en så stor spridning som möjligt.

Vår förhoppning var att genomföra intervjuerna i deras hem för att skapa en neutral plats där de kunde känna sig bekväma. Dessvärre var detta inte alltid möjligt. En tolk användes vid samtliga intervjutillfällen och detta kan ha kommit att påverka innehållet.

Bakgrund

Vårt besök i New Koforidua varade i 10 dagar. New Koforidua är en liten by som ligger mellan Kumasi och Konongo i Ashantiregionen i Ghana. Populationen i New Koforidua är ca 1920 personer varav 92 % av den arbetande populationen är bönder och 192 av dessa är medlemmar i Fairtrade kooperativet Kuapa Kokoo. Kuapa Kokoo är anslutna till Fairtrade International och har för närvarande ca 85,000 medlemmar över hela Ghana, de äger även 45 % av företaget Divine som förädlar den ghananska kakaon till choklad.

New Koforidua är den första producerande Fair Trade Town i Afrika. De har ett nära samarbete med samhället Garstang i Storbritannien som är den första Fair Trade Town i världen.

Tillsammans har de samlat in pengar för att bygga ett gemensamt gästhus innehållande bland annat ett litet bibliotek samt datorutrustning, gästhuset blev färdigbyggt 2011. Tack vare detta har de regelbundna internationella besök som genererar en extra inkomst till samhället. Då Fair Trade Towns/Cities främst är inriktade på konsumerande länder så har detta samarbete även lett till att man i New Koforidua har skrivit om målen för att anpassa dem efter ett producerande samhälle.

Målen ser ut som följande:

1. "There is a community link with a Fair Trade Town in a country where the Fairtrade mark is in existence with a recognize partnership agreement."

Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stamm'ler Jaliff

2. "Members of a cooperative that sells into the fair trade market are resident in the community and are known as the Kuapa cooperative, New Koforidua society."
3. "Fair Trade and the Fairtrade mark is promoted throughout the schools, faith communities and other community organisations in the town."
4. "The community takes part in joint campaigning events, attracting media coverage where appropriate, with their linked community to promote Fair Trade and trade justice."
5. "A local Fair Trade group is convened to ensure continued promotion of Fair Trade in the community."

I detta samarbete ingår även en Fair Trade Town i Pennsylvania i USA för att skapa en ny positiv bild av den historiska triangelhandeln, ett system där man skeppade slavar från Afrika till Amerika, varor därifrån till Europa och betalning för slaverna tillbaka till Västafrika.

Fairtrade i praktiken i New Koforidua

Utifrån de intervjuer som gjordes så fick vi en överlag positiv bild av Fairtrade, men att det fortfarande finns en del utvecklingsområden. Samtliga som vi intervjuade upplevde att de inte tjänade tillräckligt enbart på sin kakaoproduktion och en del av dem hade extra inkomstkällor då skördeperioden för kakao sträcker sig mellan september till december. I genomsnitt så har en odlare ca 2 hektar mark att odla kakao på och under ett år så ger det i snitt 12 säckar kakaoböner á 64 kg. I dagsläget betalas det ut 212 GHC¹ per säck med kakao á 64 kg och utöver detta följer två olika bonusar. Den ghananska regeringen betalar ut en bonus på 2 GHC per säck och Fairtrade bonusen ligger på samma nivå. Bönderna i New Koforidua odlar förutom kakao, även mat till det egna hushållet där överskottet säljs på de lokala marknaderna runt om i trakten. Vissa av de intervjuade hade ytterligare inkomstkällor i form av till exempel murare, tro-tro förare och odling av andra typer av försäljningsgrödor.

Inom Fairtrade läggs mycket fokus på premien då det informeras ut till allmänheten, något som vi tog upp med bönderna. Det var blandad vetskap kring premien, dess funktion och beslutstagandet därkring. Många av de intervjuade var inte införstådda i vad premien innebar men alla uppskattade de machetes/gummistövlar och bonusen som de fick ta del av i och med inträdet i

¹ 1 GHC= ca 2,3 SEK, i perioden juni 2014
Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Kuapa Kokoo och Fairtrade. New Koforidua har ännu inte tagit del av en större premieutdelning då Kuapa Kokoo är ett så pass stort kooperativ, där mindre utvecklade samhällen har blivit prioriterade. Bönderna i New Koforidua förstår syftet med premieprioriteringen men känner samtidigt att de borde få mer uppmärksamhet då de är Afrikas första Fair Trade Town. De premier som bönderna i New Koforidua har tagit del av består av att de antingen får en machete eller gummistövlar en gång per år samt den tidigare nämnda bonusen vid försäljningen av kakao. Dessutom får skolan ett ekonomiskt tillskott på 500 GHC var 12e vecka som fungerar som motivation för lärarna som bland annat gör att den har öppet 1 timme längre varje dag. Skolan får även anteckningsböcker från kooperativet.

Beslutet kring premien fattas kollektivt i varje by i lokala möten, därefter har New Koforidua tre representanter som deltar i det årliga mötet (Annual General Meeting) där det slutgiltiga beslutet kring premien tas. Representanterna från New Koforidua består av: ordförande, vice ordförande och en valfri kvinnlig representant. Idag är vice ordförande en kvinna, den andra i ordningen, vilket betyder att New Koforiduas representanter på årsmötet är i kvinnlig majoritet. De lokala regelbundna mötena i New Koforidua hålls varannan vecka där man bland annat diskuterar premieanvändning och information från Fair Trade Town Garstang. De kvinnor vi har intervjuat upplever att dessa möten är demokratiska och jämställda, att de känner sig stärkta i dessa beslutsprocesser tack vare Fairtrade. I de fall där de intervjuade inte kände sig delaktiga kom det fram att det oftast berodde på bristande information och kommunikation. En del av de intervjuade var informerade om mötena, men valde av olika anledningar att inte delta. Vi upplevde att det var oklart vems ansvaret var att meddela medlemmarna om mötenas innehåll och tidpunkt. En ovisshet som även kan kopplas till huruvida den information och utbildning som bönderna får av Fairtrade är tillräcklig.

Samtliga som intervjuades påtalade fördelar med att vara medlem i Kuapa Kokoo och Fairtrade gentemot att inte vara medlem. Några av de positiva aspekterna var bonusen och premien, att Kuapa Kokoo och Fairtrade utgör en enhet som man kan vända sig till för att ventilera, klaga och ställa frågor till. Två av de kvinnor som vi pratade med var änkor och fick hjälp i uppstartningsfasen efter det att deras män hade gått bort. Förslag som kakaobönderna i New Koforidua vill ändra på eller använda framtida premier till är:

Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stamm'ler Jaliff

- ökad vattentillgång
- toaletter
- senior secondary school, motsvarar ungefär svenskt gymnasium
- pensionsfond
- alternativ skadedjursbekämpning
- maskiner till bekämpningsmedel

Utöver de förslag som bönderna bidrog med så fick vi information om att tillgången till sjukvård var högst bristfällig i byn. Närmaste sjukvård består av en klinik i Konongo som ligger ca 2 mil från New Koforidua. I och med detta kan det uppkomma risker vid graviditet, förlossningar och svårare sjukdomar och därför behövs någon form av sjukvård i byn.

Av de intervjuade hade den stora majoriteten en positiv framtidssyn, men betonade vikten av fler medlemmar i kooperativet samt ökad försäljning av Fairtrade-produkter i världen. Vissa personer oroade sig dock för kakaoindustrins framtid i stort, detta berodde främst på att de yngre generationerna söker sig till de stora städerna för andra typer av arbete.

Ett genomgående svar i intervjuerna var att det efterfrågades en högre Fairtrade bonus vid försäljningen av kakao. I september 2014 kommer Fairtrade bonusen öka med 100% från 2 GHC till 4 GHC och förhoppningen är att den ghananska regeringen ska ta efter och även öka deras försäljningsbonus.

Slutsats

Bönderna i New Koforidua har gett oss en genomgående positiv bild av utvecklingen i samhället där Fairtrade har gett stora möjligheter. Några av de positiva aspekter som vi har sett av Fairtrade i New Koforidua är delaktighet, kvinnlig egenmakt, en förhöjd status tack vare samarbetet med andra Fair Trade Towns i världen samt en ökad inkomst även om den många gånger känns

Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stamm'ler Jaliff

otillräcklig. Vi har även sett en vilja till att förbättra och utveckla sig själva och sitt samhälle med hjälp av Fairtrade trots att många utmaningar kvarstår.

En av de stora utmaningarna är att få en ökad försäljning av Fairtrade-varor i världen, där konsumenter i Sverige kan ha en stor påverkan!

Referenslista

Kontaktperson Walter Kofi Alifo, samordnare för Fair Trade Town New Koforidua

Fairtrade Sverige, www.fairtradesverige.se 2014-08-30

Divine Chocolate Ltd, www.divinechocolate.com, 2014-08-30

Nathaniel Asisjbe, 2014-06-10

Agnes Konadu, 2014-06-10

Isac Anthony, 2014-06-11

Paul Adjabeng, 2014-06-11

Kwaku Siaw, 2014-06-12

Fredric Mensah, 2014-06-12

Mercy Adjea, 2014-06-13

Emmanuel Twjnjboeh- Koduah, 2014-06-13

Samuel Adsijibi, 2014-06-14

Samuel Novi, 2014-06-14

Abena Firida, 2014-06-15

Patricia Adwubi, 2014-06-15

Röda korsets folkhögskola, Fair Trade kurs 2014

Elin Carlsson, Louise Johansson, Pernilla Stamm'ler Jaliff